



Grote charme van een kleine stad



Alle wegen leiden naar Amersfoort, het middelpunt van ons land. Een magisch midden is het, met die paar honderd monumenten binnen twee middeleeuwse stadsmuren. Tijdens een verblijf in Hotel de Tabakspant kun je heerlijk dwalen door het historische centrum, van pakhuis naar muurhuis en van de Dieventoren naar de Raddraaierspoort.

Het is tegenwoordig moeilijk voor te stellen, maar in de 17de en 18de eeuw was Amersfoort het centrum van de Nederlandse tabaksindustrie. Rond 1700 waren rond de stad een kleine tweehonderd tabaksboeren actief. De tabak werd gedroogd en opgeslagen in Amersfoort en van daaruit verscheept naar de rest van het land. Eens te meer kwam de centrale ligging van de stad goed van pas. Of het nu om tabak, turf of textiel gaat, sinds er handel wordt gedreven, profiteert Amersfoort van zijn ligging, en van de nabijheid van de rivier de Eem. De oude binnenstad is vergeven van de grote en kleine pakhuisen, van monumentale gevelhuizen, 'muurhuizen' en koopmanswoningen.



KLEIN-AMSTERDAM

In de Coninckstraat, op nummer 15, woonde begin 1600 een van de eerste tabaksplanters. De man gebruikte zijn woning als droogruimte voor het tabaksblad. Nu zit hier Hotel de Tabakspant, verspreid over vier rijksmonumentale panden. In het tuinhuis herinnert een oude gevelsteen aan de handel van weleer.

Met zijn ligging tussen de eerste en tweede stadsmuur is De Tabakspant een prima vertrekpunt voor een wandeling door de oude binnenstad. Volgens eigenaar Petra Egbring trekt het hotel veel toeristen uit binnen- én buitenland. 'We hebben pas nog een groep fietsers uit Australië gehad', vertelt ze. 'Voor veel buitenlandse gasten is Amersfoort een Klein-Amsterdam, inclusief de gevelhuizen, monumenten, grachten en hofjes. Maar óók met een divers winkelaanbod, van kleine galeriën tot grote winkelketens, veel restaurants en een rijk cultureel leven. Er is hier elke

week wel iets gaande, van georganiseerde stadswandelingen tot grote festivals. Amersfoort is een grote stad in het klein; dat spreekt tot de verbeelding.' De Tabakspant biedt 25 kamers – van basic (met gedeeld sanitair) tot suite (met sauna, stoomdouche en/of whirlpool) – en zes appartementen. Elke kamer ademt een eigen sfeer, met een mix van eigentijds design en historische 'decorstukken'. Veel is bewaard gebleven: de antieke plavuizen in de gang, de balken van het plafond, de oorspronkelijke vensters en de houten vloeren. De zonovergoten binnentuin grenst aan een muur uit de 16de eeuw >

Linkerpagina: de tuin van Hotel de Tabakspant, met daarboven de voorgevel van het monumentale pand uit begin 1600. Deze pagina: de Amersfoortse muurhuizen aan de Zuidsingel.

De sfeervolle Krommestraat is volgens een spandoek boven de huizen het leukste straatje van Amersfoort

en biedt zicht op de al even oude waterput. 'Die put is misschien wel onze grootste attractie', lacht Petra. 'Tijdens Open Monumentendagen komen hier zo'n driehonderd mensen op af. Vooral vanwege de varens in de put, die alleen groeien in extreem oude waterputten.'

MUURHUIZEN

We lopen met 'gids' Petra door de Kamperbinnenpoort het centrum in. De poort is een van de laatste overblijfselen van de 13de-eeuwse stadsmuur. Die muur werd een eeuw later alweer overbodig, als gevolg van de snelle stadsuitbreiding. De vesting werd afgebroken en op de fundamenten werden – van de stenen resten – de 'muurhuizen' gebouwd: licht voorover hellende middeleeuwse huizen aan een smalle steeg die – toepasselijk – de naam Muurhuizen draagt. Ongeveer halverwege worden de huizen onderbroken door een vierkante toren, de Plompetoren of Dieventoren; die laatste naam dankt de toren aan zijn middeleeuwse functie als stadsgevangenis. Dan gaan we richting het Hof, het beschermde plein dat zijn naam dankt aan het voormalige bisschoppelijke hof naast de Joriskerk en van maart tot november plaats biedt aan de meest uiteenlopende festivals. Even later betreden we het Lieve Vrouwekerkhof, gelegen in de schaduw van de Lange Jan. De bijna honderd meter hoge Onze Lieve Vrouwetoren is het geografische middelpunt van ons land. Vanuit de klokkentoren kun je bij goed weer de Utrechtse Dom zien liggen. We lopen verder, via de prachtige Langegracht naar de sfeervolle Krommestraat, volgens een spandoek boven de huizen het leukste

straatje van Amersfoort. Met dank aan het paar dozijn kleine winkels, cafés en restaurants, waaronder de industriële 'gastrobar' Sloop, lunchcafé Corazon en bierwinkel Hop.

RADDRAAIERS

Via stadsbrouwerij De Drie Ringen en de Grote Spui lopen we richting de Koppelpoort, een van de twee poorten in de buitenste stadsmuur, gebouwd tussen 1380 en 1880. Ook wel de Raddraaierspoort genoemd, vertelt Petra. 'Bij hoog water werd hij middels een dubbele tredmolen gesloten. Daarvoor lieten ze gevangenen plaatsnemen in het rad, die met hun geloop de tredmolen draaiende hielden. Soms viel er iemand in het water, waarna de rest werd meegesleurd, vaak met fatale afloop. Wie meeloopt met een wandeling van Gilde Amersfoort kan



ervaren hoe het is om "raddraaiër" te zijn, uiteraard met anti-valgarantie.' We lopen over de buitenste stadsmuur, langs de Heiligenbergerbeek, naar de Monnikendam, een waterpoort met torens aan weerszijden van de poortboog. Daarna zoeken we de eerste muur weer op. Tussen beide muren verrezen kort na de middeleeuwen diverse kloosters, hofjes en pakhuizen, waaronder dus dat voormalige tabakshuis in de Coninckstraat. Daar genieten we in de royale binnentuin nog na van onze wandeling, naast de waterput en in de ondergaande vroege voorjaarszon, die nog net boven de muur uitkomt. ☀

*Hotel de Tabaksplant
Coninckstraat 15, Amersfoort
tel. 033 4729797
www.hoteldetabaksplant.nl*

Links: de middeleeuwse waterput van De Tabaksplant; boven: lunchen bij Alberts Eten & Drinken. Rechts, met de klok mee: de Langegracht; boetiekje in de Grote Sint Jansstraat; suite in De Tabaksplant; de Coninckkamer; Bloembinderij All Seasons.



4 TIPS VAN PETRA EGBRING

1. Ontdek historisch Amersfoort vanaf het water! **Waterlijn** biedt diverse routes en themarondvaarten, van een nachtelijke tocht met de Vleermuisboot tot 'Natuur op de Kademuur' en een Mysterietour. **Krommestraat 5, www.amersfoort-rondvaarten.nl**
2. Chocoholics komen aan hun trekken bij de **Sweet Sisters**, een verleidelijke chocowinkel in het leukste winkelstraatje van Amersfoort. **Krommestraat 3, www.sweetsisters.nl**
3. Lekker eten in een bijzondere ambiance doe je bij **De Saffraan** in het Eemkwartier. Je eet hier op sterrenniveau op het dek (of in de kajuit) van een oude klipper, met uitzicht op de haven. **Kleine Koppel 3, www.desaffraan.nl**
4. **Bistro 't Kannetje** biedt een ruime keuze in lunch- en dinergerechten (ook voor vegetariërs), bij koud weer rond de open haard en bij hogere temperaturen in de binnentuin of op het terras aan de voet van de Lange Jan. **Lieve Vrouwestraat 11, www.hetkannetje.nl**